

Peter Petersen (1884 – 1952)

Jena plan

Cíle:

Vytvoření realistické vědy o výchově-realistický pohled na člověka

Spojení pedagogiky vycházející z dítěte a tendence k pospolitosti, spojení individuálních a sociálních cílů

Dominantní je výchova nad vzdělávacími úkoly. Výchova jako proces humanizace člověka.

Rysy jenské školy:

K rozvoji dětské osobnosti může dojít jen tehdy, když se dítě osvobodí z pout tradiční školy – překonat oddělení od domova, učení v předmětech, ve třídách věkově homogenních

Školní pospolitost (přirozená skupina dětí, odpovídající běžnému seskupení v životě, sociální vůle převažuje nad vůlí individuální

Socializační funkce školy – přirozené žákovské skupiny, pracovní rytmus dětí, kamarádské vztahy, společná účast na kurzech nebo jiných školních aktivitách, sjednocené vyučování – slavnost, divadelní představení, hudební produkce, vycházky, turistické podniky

učební skupiny žáků přesahující ročník

rytmický týdenní pracovní plán – vyvážené střídání pedagogických situací (rozhovor, hra, práce, zábava, slavnost).

„Školní obytný pokoj“, místnost, na jejímž vytváření se podílejí děti.

Hodnocení bez známek, charakteristikou.

Organizace:

Deset let školní docházky rozdělených do čtyř věkových skupin

Skupiny žáků: kmenové skupiny s vedoucím učitelem

Nižší (1.-3. třída), střední (4.-6.) vyšší (7. a 8. třída), skupina mladistvých (9. a 10. třída), podobné podmínky bývají v málotřídních školách, ale P. je navrhl pro velké počty žáků ve školách.

Týdenní plán učiva

Rozvrh hodin: týdenní plán práce – jádrové vyučování pro více než polovinu času, děti s učitelem probírají témata, například „Podzim“, „Naše město“ z několika oborů – dějepis, zeměpis, fyzika, přírodopis, trvá i několik týdnů.

v kurzech, povinných a volitelných. Společně jsou kurzy jazykové, matematické a úvodní k ostatním předmětům

Kurzy úvodní, zaškolovací, postupně od 1 hodiny. Kurzy jsou zaměřeny na zvládnutí čtení, psaní počítání – získávají ucelený systém znalostí a dovedností. Více samostatnosti a více spolupráce. Pokroky zaznamenává učitel. Má čas na pomalejší děti, protože ty rychlejší pracují samostatně.

Volná práce je fáze týdenního plánu, v níž si žáci volí práci podle vlastního rozhodnutí – oblíbený obor nebo také oblast, kde potřebují něco procvičit.

Setkávání v pracovních společenstvích- pedagogické situace připravené tak, aby je žáci dokázali zvládnout – tkalcovská nebo keramická dílna, práce na školní zahradě, oprava jízdních kol..

Formy vzdělávání a výchovy:

Rozhovor – v kruhu, u stolků do čtverce nebo obdélníku, kolem velkého stolu... o tématech vyučování, podávají zprávy, plánují práci, hodnotí výsledky. Péče o jazykový projev.

Komunikace, vzájemný kontakt.

Práce – rozhovor přechází do práce v malých skupinkách nebo práce jednotlivců – učitel je nápomocen samostatné práci dětí. Učí se vzájemně se respektovat a pomáhat si.

Hra – je součástí vyučování, volného času i přestávek. Přispívá k rozvoji především malých dětí, podporuje paměť, pozornost, myšlení a také základy sociálních vztahů a přátelství.

Spoučasnost: kdo je hotov neruší a zvolí si hru.

Slavnost – v pondělí ráno a na konci týdne je školní slavnost setkáním dětí a učitelů, podporou školní pospolitosti. Náplní je zpěv, hraní scének, oslavy narozenin. Citové zážitky, spontánní vyjadřování pocitů, soudržnost jako v rodině. Celospolečenské svátky, přijímání nových žáků.

Současná podoba: Ranní slavnost – básnička, kterou sami složili, každý den má jedno dítě uvítání, dostane do ruky mikrofon a pro ostatní něco připraví, pozve si svého hosta, předvede domácí zvířátko, zahraje na flétnu. V pátek poslední hodinu se oslavuje úspěšný konec týdne – děti předvedou, v čem jsou dobré. Pasování na prvňáčka v říjnu po tom, co se od září rozkouká.

Pomůcky: Petersen využívá materiály vyvinuté pro jiné reformní systémy, své zvláštní nemá. Prostředí školy:

Budova (má to být nejvýše jednopatrová budova, počet žáků 400-500), učebny, pracovny a jejich vybavení odpovídá pracovnímu charakteru školy. Umožňuje volný pohyb žáků, různé formy skupinové a individuální práce.

Role učitele:

Podněcuje žákovské činnosti, vytváří pro ně vhodné podmínky, v nutných případech pomáhá.